

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15 621.

Št. 141

Ljubljana, torek, dne 23. junija 1931

Leto II.

Predsednik Hoover,

predsednik Zedinjenih držav, čigar predlog o moratoriju za vojne dolge in reparacije je vzbudil po vsem svetu velikansko pozornost.

G. Uzunović namestnik finančnega ministra

Beograd, 22. junija. AA. Ker je finančni minister Djurić v inozemstvu, je z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev na podlagi čl. 12. zakona o ureditvi vrhovne državne uprave postavljen za namestnika finančnega ministra Uzunović Nikola, minister brez listnice.

Premestitev poljskega poslanika

Beograd, 22. junija. AA. Poljski poslanik na našem dvoru Vaclav Babinski je premestjen v Haag. Na svoje novo mesto odpotuje konec t. m.

Brzjavka poljskih novinarjev

Beograd, 22. junija. AA. Ob odhodu iz Jugoslavije so poljski novinarji poslali predsedniku Jugoslovanskega novinarskega združenja dr. Franu Smodeju to-le brzjavko:

Prosimo Vas, g. predsednik, da izvolite izreči tovarišem novinarjem vseh mest Jugoslavije, ki smo z njimi potovali, našo globoko hvaležnost za pristrano gostoljubje in prekrasni sprejem. Naj živi jugoslovanski tisk! — Podpisani so: Gierzynski, Powicki in Schönberg.

Kongres jugoslovanskih mest

Sarajevo, 22. junija. AA. Kongres zveze mest kraljevine Jugoslavije je včeraj končal svoje delo. Predsedstvo je ostalo isto kakor lani. Včeraj so imeli udeleženci kongresa več tovariških sestankov in so si ogledali Sarajevo, Ilidže, izvir Bosne itd. Popoldne in zvečer so delegati zapustili Sarajevo.

Henderson poseti Pariz

London, 22. junija. AA. Novi položaj, ki je nastal zaradi ameriške ponudbe, daje posetu angleškega zunanjega ministra Hendersona v Parizu posebno važen pomen. Minister obišče prihodnji mesec Pariz. Henderson bo v Parizu 15. ali 16. julija in bo razpravljaj tedaj s francosko vlado o raznih važnih vprašanjih. — Henderson bo odpotoval 16. julija zvečer v Berlin, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom Macdonaldom, ki bo posetil Brüniga in dr. Curtiusa.

Smrt predsednika Fallièresa

Pariz, 22. junija. AA. Davi je na svojem posetu pri Agenu umrl bivši predsednik francoske republike Fallières. Za predsednika je bil od leta 1906 do 1913.

Pariz, 22. junija. AA. Predsednik francoske vlade Laval je poslal vdovi Fallièresa in njegovemu sinu sožalno brzjavko. Oba sta se mu ganjeno zahvalila.

*

Fallières se je rodil leta 1841. Kot mlad človek se je posvetil odvetstvu, toda kmalu se je vrgel v politiko in se boril kot pristaš Gambette. Od leta 1882. do 1892. je bil večkrat minister, in sicer za prosveto, za notranje posle in za pravosodje. Leta 1893. je bil nekaj časa tudi predsednik vlade. Leta 1899. je postal predsednik senata. V razdobju od 1906. do 1913. je bil predsednik francoske republike. Pod njegovo upravo je bila izvedena v Franciji ločitev cerkve od države. Odločno stališče je zavzel tudi v maroški krizi leta 1906. Do takrat je bil Fallières v politiki radikal, od maroške krize dalje pa je odkrito pristopil k nacionalističnim skupinam.

Uradi II. internacionale se presele v Berlin

Amsterdam, 22. junija. AA. Osrednji uradi mednarodne zveze delavskih organizacij se presele s prvim julijem v Berlin. Tako je sklenil zadnji mednarodni kongres delavskih organizacij.

Pomen ameriške akcije za pomoč Evropi

Predsednik Hoover za moratorij med vsemi državami - Nemčija je pričakovala daljši odlog - Povoljen sprejem Hooverjeve pobude v Franciji in Angliji

Washington, 22. junija. AA. Predsednik Hoover je dejal, da bodo morale tudi druge države dovoliti odgoditev medsebojnih dolgov, ker ima ameriški predlog namen omogočiti vsem državam, da se gospodarsko popravijo. Dasi predlog za enoletni moratorij ni v zvezi z omejitvijo oboroževanja, vendar ameriška vlada upa, da bodo države, ki so bile težko oškodovane v vojni, storile vse v zadovoljivo rešitev razorožitvenega vprašanja.

Predsednik Hoover, ki je trenutno na letovališču v Virginiji, je zelo zadovoljen s sprejemom, ki ga je doživel njegov predlog za moratorij v svetu.

Berlin, 22. junija. AA. Hooverjev predlog, naj se odgodi plačila reparacij in medzavezniških dolgov za eno leto, je vzbudil v tukajšnjih krogih veliko senzacijo, dasi ni izpolnil upanja časopisja, da bo predlagan dvoletni moratorij.

Poročajo z najvišjega mesta, da Nemčija pozdravlja Hooverovo sporočilo, ker ne daje samo upanja, da ji bo reparacijsko breme olajšano, temveč tudi dokazuje, da bodo Združene države intervenirale v svetovni krizi in tako tudi indirektno v reparacijskem vprašanju.

Politični krogi posebno poudarjajo dejstvo, da je ameriški predsednik pripravil dovoliti enoletni moratorij pod pogo-

jem, da se zavezniki za ta čas odpovedo vsem nemškim reparacijskim plačilom.

Računajo, da bi Nemčija tako od 1. julija 1931 do 30. junija 1932 prihranila 1500 milijonov mark, ki bi jih porabila za ojačenje rezerv in konsolidacijo kratkoročnih kreditov.

O dogodkih, ki so dovedli do sedanje Hooverjeve izjave, poročajo, da je ameriški predsednik že svoječasnno obvestil nemškega poslanika o svoji akciji v reparacijskem vprašanju in ga zaprosil za mnenje nemške vlade. Poslanik je odgovoril, da bi Nemčija pristrano pozdravila vsak tak korak. Istočasno je predsednik Hindenburg poslal Hooveru brzjavko, kjer je očrtal kritični položaj v Nemčiji.

Pariz, 22. junija. AA. Nepričakovani Hooverjev predlog, naj se proglašijo enoletni moratorij, je napravil v tukajšnjih političnih in gospodarskih krogih silen vtis. Finančni minister Flandin je takoj sklical konferenco načelnikov ministrskih uradov, ki se bavi o vprašanju reparacij in s finančnim položajem v Nemčiji. Po seji je imel Flandin dolgotrajno konferenco z guvernerjem francoske državne banke.

»Matine« pravi, da je bil prvi vtis senzacionalnega ameriškega predloga ugoden. Vendar se Francija ne bo odpovedala plačila nemških neprenosljivih anuitet.

»Le Journal« meni, da bi odgoditev plačil s strani vseh držav privedla do revizije Youngovega načrta.

»Temps« pravi, da zna Hooverjev predlog imeti velik vpliv na mednarodni položaj, in meni, da pomenja Hooverova ponudba dalekosežno spremembo Youngovega načrta in veliko žrtev za zaveznike.

Pariz, 22. junija. AA. Merodajni krogi pozdravljajo Hooverjev predlog, naj se odgode vsa plačila za 1 leto. Poudarjajo pa, da se bo moral načrt moratorija spraviti v sklad z Youngovim načrtom in da bodo morale evropske države izmenjati o tem vprašanju svoja mnenja.

London, 22. junija. AA. Tukajšnji politični in gospodarski krogi splošno odobravajo Hooverjev predlog, naj se odgode za eno leto vsa plačila državnih dolgov in reparacij v davčnem letu, ki se prične s prvim julijem. Združene države pristajajo na to odgoditev pod pogojem, da store to tudi druge države-upnice. Trenutno se more pravilno oceniti dalekosežnost ameriškega predloga. Splošno pa menijo, da bo Hooverjev predlog zelo olajšal težko gospodarsko stanje v Nemčiji in tako omilil tudi svetovno gospodarsko krizo.

Davi so narasli na londonski borzi vsi vrednostni papirji.

Katastrofalen poraz bolgarske vlade

Sijajna volilna zmaga opozicijskega bloka po vsej državi - Ministrski predsednik Ljapčev ni bil izvoljen in bo odstopil - Opozicija bo razpolagala v novem sobranju z veliko večino - Izgredi in umori

Sofija, 22. junija. AA. Današnji listi poročajo, da je vlada propadla na volitvah, čeprav še ni točnih rezultatov. Po sliki, kakršna je bila včeraj ob 3. popoldne, računamo »Utro«, da dobi nacionalni blok (opozicija) 141 mandator, vlada pa 67. »Zariac« piše, da dobi narodni blok 147 mandator, vlada pa 65. V tem številu še niso všteti mandati državne centralne liste, po kateri se 44 mandator razdeli med posamezne stranke. »Utro« poroča, da je predsednik vlade Ljapčev propadel v Samokovu in da bo zato demisioniral.

Sofija, 22. junija. AA. Čeprav še ni znan končni rezultat včerajšnjih parlamentarnih volitev, se vendar že zdaj lahko presodi, da bodo mandati razdeljeni takole: opozicijski blok 145 do 150, vladni blok 65 do 70, Petrička skupina 8, komunisti 7.

Ostale politične skupine, med njimi tudi socialisti in levičarski blok, ne dobe niti enega mandata, ker niti ena teh parlamentarnih skupin ni dosegla potrebnih 2% vsega oddanih glasov.

Potrebna je tudi še razdelitev 44 mandator centr. list, ki jih dobe stranke, katere imajo velik ostanek na sreskih listah. Teh 44 mandator se razdeli med vladni in opozicijski blok ter komuniste. Vladni blok jih dobi največ, ker ima največje ostanke.

Sofija, 22. junija. AA. Bolgarska agencija poroča, da je notranje ministrstvo objavilo rezultate volitev v Sofiji. Po uradnih podatkih dobi narodni blok (opozicija) v Sofiji 22.382 glasov, vlada pa 13.031, neodvisna delavska stranka 9659, ostale stranke pa so Sofiji dobile le neznatno število glasov.

Sofija, 22. junija. AA. Bolgarska agencija javlja: Vsi listi poročajo, da se je po proglasitvi volilnih rezultatov zbrala velika množica ljudstva pred stanovanjem Malinova in ga burno aklamirala. Malinov je imel kratek govor in se je ljudem zahvalil. Nato so manifestanti krenili pred klube ostalih strank narodnega bloka.

Sofija, 22. junija. AA. Bolgarska agencija poroča: Dve uri po proglasitvi volilnih rezultatov se je tu zgodil umor. Njega žrtev je neki neki Makedonec protogerovist Tomo Pavlov, ranjeno pa je tudi več oseb, ki so bile z njim. Ta umor ni v nikaki zvezi z volitvami.

Sofija, 22. junija. Včerajšnji dan volitev na Bolgarskem je potekel v miru. Šele pri objavi volilnih rezultatov je prišlo do spo-

padov med policijo in delavci. V Sofiji so streljali na obeh straneh, a se še ne ve, ali je kaj žrtev. V notranjosti dežele je prišlo na več krajih do incidentov. Podrobnosti še niso znane. Po neuradnih vesteh je vlada povsod izgubila na terenu.

Sofija, 22. junija. AA. Po dobljenih rezultatih parlamentarnih volitev, kolikor so bili znani do 13. ure in ki obsegajo vso državo razen 6 volilnih enot, je dobil vladni blok 372 tisoč glasov, opozicija pa 661 tisoč. Komunisti so dobili okoli 14.600 glasov.

Načrti nove avstrijske vlade

Buresch hoče najprej urediti proračun in sanirati »Kreditanstalt«

Dunaj, 22. junija. d. Danes dopoldne se je sestal prvi ministrski svet pod predsedstvom novega zveznega kancelarja dr. Burescha. Na seji so razpravljali najprej o splošnem položaju, potem pa so se posvetovali o vladni izjavi, s katero se bo vlada predstavila jutri narodnemu svetu. Zastopniki posameznih ministrstev so sporočili vsak stališče svojega resora. V pogovorih s časnikarji je izjavil dr. Buresch, da bo nova vlada napravila najprej red v prora-

čunu in končala sanacijsko akcijo za kreditni zavod. Iz pogovorov časnikarjev z novim finančnim ministrom dr. Redlichom je bilo v splošnem dobiti vtis, da bo novi minister sporne uradniške predloge opustil in da ne bo zahteval nobene žrtve v sili, predno ne izvede realnih varčevalnih ukrepov, med drugimi tudi v vojnem ministrstvu in v zvezni vojski.

Dunaj, 22. junija. d. Vesti, da bi bil berlinski zunanji urad med avstrijsko krizo posredoval v prid dr. Schobra, se odločno dementirajo.

Dunaj, 22. junija. d. Prejšnji zvezni kancelar dr. Ender se je danes poslovil od kancelarskega urada in odpotoval v Voralberg kjer prevzame zopet mesto deželnega glavarja.

Napredovanje

Beograd, 22. junija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gozdove in rudnike je s soglasjem predsednika ministrskega sveta povišan Viktor Svoboda, podgozdar I. razreda 8. skupine v Kranjski gori za podgozdarja I. razreda 7. skupine v Kranjski gori.

Tridneven dopust sodnim uradnikom

Beograd, 22. junija. AA. Ministrstvo za pravosodje je dovolilo potrebni dopust za tridnevno potovanje vsem svojim uradnikom in drugim nameščenim prvostopnih sodišč, ki bi se radi udeležili letošnjega četrtega jugoslovanskega kongresa treznosti dne 3. in 4. julija t. l. v Beogradu.

Dr. Buresch,

novi avstrijski zvezni kancelar.

Dve mladi žrtvi strele sredi Kamnika

Zopet neurje s točo v domžalski okolici

Kamnik, 22. junija.

V nedeljo ob 7. uri 10 minut se je v Kamniku pripetila nesreča, kakršne še ne pomni kamniška kronika. Strela je sredi mesta ubila dvojico mladih ljudi, ki je vedrila pod drevesom. Tragični dogodek se je odigral tako-le:

V nedeljo dopoldne je bilo v Kamniku krasno vreme in nihče ni pričakoval, da se bo tako hitro izpremenilo, zlasti ker je barometer ostal neizpremenjen. Ze proti poldnevu pa se je od Domžal začelo zamlotko grmenje in prišel je rosihi pohleven dež, kateremu pa je kmalu sledilo lepo vreme, tako da se je lepo število kamničarjev odpeljalo na sokolski nastop v Dobu. Kmalu proti 19. uri pa so se nagromadili nad kamniškimi planinami težki črni oblaki in v Kamniku je nastala prava tema, katero so od časa do časa razsvetlili bliski. Prišel je pihati močan veter, ki se je izpremenil v veliko nevihto z močno ploho, bliskom in gromom. Vse se je poskrilo po hišah.

V tem času je šla proti kolodvoru 23-letna Ivanka Balantič iz Godiča pri Kamniku čakati

svojo mater, ki je imela priti z večernim vlakom iz Ljubljane. Spremljal jo je 27-letni Rudolf Valjavec, uslužbenec v tovarni »Titan«. Ko sta se bližala kolodvoru, se je vili najhujša ploha. Ustavila sta se pod kostanjem pred Exlerjevo hišo, da bi poiskala zavetja pred nalivom. Čeprav sta imela dežnik, ta ni mnogo izdal, ker je vlekel močan veter.

Kraj, kjer sta se ustavila fant in dekle, leži kakih 100 korakov pred kamniškim kolodvorom. V trikotniku med cesto, Exlerjevo in Pavličovo hišo (stara znano gostilno pri »Korobacu«) stoji 8 dreves. Tik česte so trije kostanji in pod srednjega sta vstopila Valjavec in Balantičeva, da bi bila vsaj kolikor toliko varna pred silnim nalivom. Po gorah in v okolici mesta je grmel, da je bilo strah.

Ko sta nekaj časa vedrila, je nenadoma osvetlil nebo silen blisk, da je ljudem kar vid jemalo. Strela je nekaj trenutkov, kakor pripovedujejo, švigala nad šuto, nato pa je s strašnim pokom treščila in po neverjetnem naključju ravno v drevo, pod katerim sta vedrila Valjavec in Balantičeva.

Naključje je res neverjetno in st nihče ne zna razložiti, zakaj je strela udarila ravno v kostanj, saj stoji poleg njega 6 metrov višji oreh, za njim pa še višja drevesa. Poslopje restavracije »Rode«, ki stoji na nasprotni strani ceste, je bilo oddaljeno komaj par korakov in je mnogo višje kot kostanj. Tudi Exlerjeva hiša je višja. Nihče ne bi pričakoval, da si bo strela izbrala ravno ta kraj in med osmimi drevesi najmanjšega, pod katerim sta stala mlada človeka.

Učinek strele je bil grozen. Valjavec in Balantičeva sta se takoj zrušila na tla. Priča usodnemu dogodku je bil posestnik g. Pavlič, ki je pri oknu svoje hiše opazoval potek nevihte, ko-

maj 6 izetrov od kraja nesreče. Po strašnem tresku prvi hip sploh ni vedel, kaj se je pripetilo. Misli je, da je morda počila pnevmatika pri Kregarjevem avtomobilu, ki je v onem trenutku privozil mimo. Šele ko je zagledal, da sta mlada človeka popadala na tla, moški v smeri proti kolodvoru, ženska pa v smeri proti mestu, se je zavedel, da se je zgodilo nekaj strašnega. Poklical je brž domače in skočil pod drevo, kjer je našel Valjavca in Balantičevu v strašnem položaju na tleh brez znaka življenja. Valjavec je imel močno ožgano levo polovico obraza, Balantičeva pa je imela velike opekline po vratu in prsih. Dežnika in obleka sta bila pri obeh ožgana in raztrgana. Balantičevi je strela na čevlju celo odtrgala peto.

Obe žrtvi strele so takoj prenesli k Pavliču, kjer so ju poskušali obuditi k življenju z umetnim dihanjem, obenem pa so poklicali zdravnika g. dr. Polca. Po poldrugournem prizadevanju pa se je pokazal ves trud brezuspešen — bila sta mrtva.

Nihče ne more popisati žalosti nesrečne matere, ko je prišedši iz vlaka zagledala pred Pavličovo hišo množico ljudi, ki se je zbrala okrog nesrečnega fanta in dekleta, v kateri je spoznala svojo hčer.

Truplo Valjavca so prepeljali na njegovo stanovanje pod Zaprice št. 22, truplo Balantičeve pa na njen dom v Godiču.

Rudolf Valjavec je bil doma na Visokem, vzgojen pa je bil pri svoji teti v Dravljah, ker je že kot 3-letni otrok izgubil starše. Uslužbenec je bil v tovarni »Titan« na Perovem. Bil je vesten pri delu, vesel v družbi in pri svojih tovariših splošno priljubljen. Z Ivanko Balantičovo se je poznal že dalj časa, ker je bila tudi ona uslužbena v isti tovarni. Hotela sta se v kratkem poročiti in komaj eno uro pred tragično smrtjo je rekel nekemu svojem prijatelju, da se bo poročil takoj, ko si bo prihranil primerno vsoto denarja. Zaliho je usoda hotela drugače.

Pokojnega Valjavca je gospodinja še malo prej svarila, naj ne hodi ven pred nevihto. »Saj grem samo do kolodvora, kjer se mi gotovo ne bo nič pripetilo. Strela nikdar ne udari med hišami, le pod drevesom je nevarno.«

Celo mesto je v globokem sočutju pod vtisom tega tragičnega dogodka, kajti v Kamniku se kaj takega kar ljudje pomnijo še ni pripetilo. Strela je udarila že večkrat v okolici in tudi zahtevala par žrtev, nikdar pa še ne med hišami, takorekoč v sredini mesta.

Strela ni udarila direktno v fanta in dekle, kakor se splošno govori po Kamniku, pač pa najprej v kostanj, iz katerega je preskočila na železno palico dežnika, pod katerim sta oba stala. Od vrha drevesa se razločno pozna sled strele in neha v višini glave, kjer je lubje močno poškodovano. V višini kolena se zopet pozna sled strele, ki je deblo v vijugasti črti precej ožgala in nato izginila v zemljo.

Pogreb tragično preminulega mladeniča in mladenke bo v torek popoldne. Kje bosta pokopana, se še ne ve, ker leži Valjavec na mrtvaškem odru v kamniški, Balantičeva pa v mekinjski fari, občinstvo in svoji pa želijo, da bi bila skupno pokopana.

Kamnik, 22. junija.

V nedeljo opoldne je zopet prihrumela nad Domžale velike nevihta, med katero je pričela padati kot oreh debela toča, ki v Domžalah sicer ni napravila velike škode, ker je padala malo časa, prizadela pa je hudo kraje od Radomlja proti Skanu. Tod je stolika toča še ono, kar je ostalo od prve nevihte. Tudi treskalo je močno in je strela dvakrat udarila v domžalsko radiopostajo, kjer je napravila nekaj škode na aparatih. V Kamniku je med tem rosil le pohleven dež in tudi južno od Domžal ni bilo opaziti hujšega. Domneve o takozvani pogubni moravski struji so najbrž pravilne.

Od prve elementarne neizgode v domžalski okolici prizadetim posestnikom je bilo na pobudo g. sreskega načelnika dr. Ogrina razdeljeno vagon koruze. G. sreski načelnik si je v nedeljo že v drugič ogledal škodo v prizadetih krajih in obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se prebivalstvu nakloni podpora, katere je nujno potrebno.

Leto strupenih kač

Škofja Loka, 22. junija.

Izredno vroči in soparni dnevi so izvabili na plano v neposredni loški okolici strupene kače in ne mine skoro dan, da ne bi ta ali oni Ločan naletel na nevarno plazilko. Ljudje pravijo, da je leto leto strupenih kač. Po sedanjih znamenjih sodeč bo res tako. Posestnik Bernik Jančez je kosil za uršulinskim gradom na svojem travniku. Iznemada se mu zvije pred nogami v klopčič velik modras, ki je nenadejano prilezel iz bližnje groblje. G. Bernik je modrasa s koso pokončal. Na Stari fužini ob potoku Selšice in Poljanščice se je kopal Marguč France. Fant se je baš solnčil na obrežnem skalovju, ko zagleda v bližini izredno velika modrasa. Marguč se plazilca ni ustrašil in je žival usmrtil. Tudi gostje natele sem in tja na kače. Dva ljubljancina sta se mudila te dni v Škofji Loki. Ulovila sta 2 gada. Ljudje, ki hodijo preko brvi čez Poljščico, vedo povedati, da je v gruču in kamenju pod mostovjem tudi leglo nevarnih kač. Modrase so že večkrat videli.

Navedeni primeri kažejo, da je na prisolnih krajih treba potrebne pazljivosti!

Velikanski gozdni požar na Gorjancih

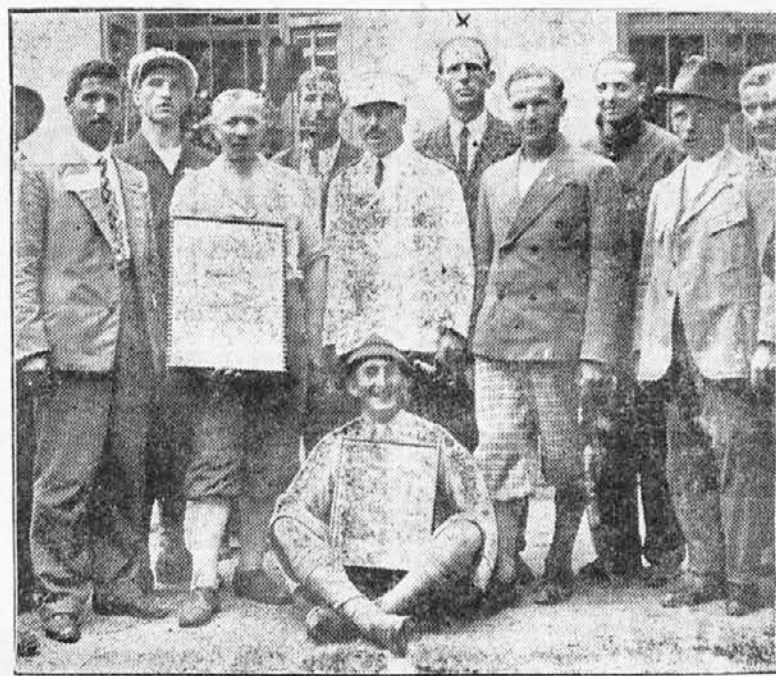
600 vagonov lesnih odpadkov in del gozda v ognju

Novo mesto, 22. junija.

Na Gorjancih pod Trdinovim vrhom je velika parna žaga in lesna tovarna industrijskega šiške iz Ljubljane. V nedeljo je na vse zgodaj opazil oskrbnik in delovodja podjetja Zemljak močan dim, ki se je valil iz jarka, kamor so že leta in leta odlagali žaganje in lesne odpadke. Nenadoma je na več krajih obširnega kompleksa izbruhnil ogenj, čegar plameni so segali do 50 m visoko. Zaplamtelo je okrog 600 vagonov lesnih odrezkov, ki jih je podjetje prodajalo po 30 Din za voz. Trenutno znaša škoda že nad 200.000 Din. Tovarna v nedeljo ni obratovala in trajalo je precej časa, da so

dospeli gasilci iz Novega mesta, Stopič in Gaberji, ki so vsaj malo omejili divjanje strašnih plamenov, udušiti ognja pa seveda niso mogli. Naslednjo noč je močno deževalo, vendar pa ogenj ni ugasnil, temveč je preskočil celo na gozd, kjer je uničil že nad 100 kv. metrov. Ogrožena so že tudi tovarniška poslopja. Strokovnjaki trde, da bo telo in gorelo še več dni. Po mnenju oskrbnika Zemljaka je moral ogenj tleti na dnu nagromadenega žaganja že 4 leta. Takrat je na istem mestu pogorelo veliko lesno skladišče. Po takratnem požaru so zasuli jama z žaganjem in pustili ogenj, ki je ves čas tlel in sedaj z vso silo nenadoma izbruhnil.

Zanimiva tekma koscev v Beričevem

Pri tekmi koscev v Beričevem nagradi tekmovalci. Vsredini zastopnik g. bana g. dr. Mašera, na desni za njim g. Avsec Jože iz Beričevega, ki je dobil prvo nagrado, na levi g. Igljč Leo, magistratni sluga, ki je dobil prvo nagrado pri tekmi »Škricev«

Popoldne pa je priredila Zveza v Beričevem pri Ljubljani veliko in zelo uspelo svojevrstno tekmo koscev za naslov Zvezinega prvaka oziroma prvaka Dravske banovine. Kljub obetajočemu dežju so se zgrinjale na avtomobilih, kolesih vozovih in peš množice kmetskega in tudi mestnega prebivalstva v Beričevo, da si ogledajo zanimivo tekmo in vidijo, koliko le-

Orle vasi knjige »Kmetijske matice« in 25 Dir V celoti je bilo obdarovanih 26 tekmovalcev, ki so sprejeli razne nagrade, sama darila »Jutra« firme Ahačič iz Tržiča, Globočnik iz Tržiča, Schneider in Verovšek iz Ljubljane, Breznik iz Ljubljane, Zalta iz Ljubljane. Po razdelitvi nagrad so fantje iz Stajerske odpotovali, drugi pa so še ostali na prireditvi.

Kdo bo prvi? — Tekmovalci med kosnjo

pote je v kmetiskem delu na vasi. Na prostiranem travniku se je zbrala nad 2 tisočglava množica. Po tretji uri je prikorakalo na travnik 39 koscev s kosami na ramah. Lepa vrsta zdravih in krepkih kmetijskih mladeničev, ki so se šli kosat za naslov prvaka. Na travniku, kjer so bili odmerjeni posamezni pasovi, so se kosci postavili vsak k svojemu pasu ter so na dano znamenje pričeli tekmovali. Tekma je bila zelo naporna, ker je pred nekaj dnevi toča popolnoma pobila travo. Vendar pa je bilo veselje gledati tekmujoče kosce, za katerimi so v trenutkih rastle redki pokosene trave. Pa tudi dež je pričel polagoma nagajati. Za glavno tekmo se je vršila še tekma koscev-škricev, ki je nudila obilo veselja in zabave prisotnemu občinstvu.

Silen naliv je privedel mnogo ljudi v zavetje pri Iv. Gradu, kjer se je vršila zelo lepa in dostojna kmetiška prireditve. Tam so tekmovalci čakali na rezultat, ki ga je komisija kmalu nato razglasila.

Prvo nagrado in ime prvaka je dobil Avsec Jože iz Beričevega, ki je najhitrejši in najčistejši kosil. Zastopnik bana dr. Brezigar mu je osečno izročil banovo nagrado, uro z verižico, zastopnik Zveze pa Din 200—. Prisotni so zmagovalcu navdušeno čestitali. Za tem pa je dr. Novak, ki je pred razglasitvijo imel na zbrane lep govor o lepoti kakor tudi vsej trdoti kmetijskega dela, klical imenoma še naslednje zmagovalce: I. b nagrado je sprejel Ivan Ovir iz Sv. Jurja ob Taboru; sprejel je brzoklepalnik (darilo firme F. Kratz, Stražišče) in 150 Din ter naslov prvaka v čistosti kosnje. Sledijo Mastnak Ludvik iz Dramelj, ki je sprejel darilo Zveze slov. zadrug (uro) in 100 Din; Guštin Jože iz Beričevega je sprejel razpršilec, dar Kmetijske družbe in 50 Din; Zle Franc iz Beričevega je sprejel uro budilko, dar Kmetijskega lista in 50 Din; Majdič iz Beričevega je sprejel pnevmatiko, dar firme »Centra« in 25 Din; Kramar Alojz iz Želimelj je sprejel listnico, dar Gruda in 25 Din; Ivan Kronovšek iz

Pri tekmi koscev-škricev je dobil prvo nagrado Igljč Leo, magistratni sluga v Ljubljani; drugo urednik Milan Mravljec; tretjo Toplak Josip in četrto (tolažilno) Kocijan Franc. Vsi so dobili umetniško izdelane diplome, ker pač še niso pozabili vihleti kose.

Domača in prijetna zabava pri Iv. Gradu je potem zaključila lepo in zelo uspelo kmetijsko-mladinsko prireditev.

Trbovlje

Javna dražba za dobavo gramozov. Sreski cestni odbor za laški srez razglaš, da bo na Petrovo 29. t. m. v pisarni sreskega cestnega odbora v Laškem javna znanstvena dražba za dobavo gramozov za banovinske in bivše okrajne ceste v laškem srezu. Natančni pogoji se dobe v pisarni cestnega odbora v Laškem ali pa pri vodji dražbe.

Piščanci kmetijske družbe. Kmetijska družba v Trbovljah razglaš, da so došli piščanci, ki so jih svojčas člani in drugi zainteresirani naročili. Poščanci se dobe pri posestniku g. Grčarju v Gaberskem. Dobe jih pa lahko tudi drugi zainteresirani.

Nedeljski nogomet. Nogometna tekma, ki jo je v nedeljo popoldne ob 15. uri igral tukajšnji S. K. Dobrna proti S. K. Laško, je končala z 0 : 0. Izid tekme je pokazal velik napredek S. K. Dobrne, ki je bil šele lani ustanovljen. Mlademu, agilnemu klubu in požrtvovalnemu moštvu čestitamo.

Občni zbor zadružne elektrarne. V četrtek 25. junija ob 16. uri bo v dvorani Sokolskega doma redni občni zbor Zadružne elektrarne v Trbovljah.

Gasilska tombola rudniškega gasilnega društva, ki se je vršila v nedeljo, je popolnoma uspela. Akoravno je spočetka skušal prireditelj motiti dež, se je vseeno zbrala na tombolskem prostoru ogromna množica ljudstva, ki so čakali sreče. Sreča pa je bila mila le sledečim (glavni dobitniki): Prejeli so: Singer živalni stroj, Klemen Marija, žena rudarja; moško dirkalno kolo Lipar Jčefa, žena rudarja; otomano, Lesičar Franc, električar; 8 lasnikov srečk je dobilo po 1 vrečo moke, 2 blago za moško obleko in 6 po 1 zavoj sladkorja.

Potovanje po zvezdi večernici

113.

Dalje in dalje se je širila z ostro travo porasla pokrajina. Nikjer ni bilo drevesa, še grmička ne. Šele po dvodnevni hoji so Dušan, Danica in Čučiruč došli do manjših močvirnatih ribnikov, porastlih ob bregu z bičevjem. In tu so opazili novo čudo — ribe, ki so sicer nerodno toda precej naglo sprehajale po peščenih tleh. Bile so dvoživke močeradnice.

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izveščku, prepovedan.)

121

»Laž!« je zavpil, »ona nesramno laže! Kurbala se je s tistim kujonom, saj je bila napol naga, ko je prišla ven!«

Hrušč, Državni pravdnik je viknil. Predsednik je ukoril Willyja. Toda tega ni bilo mogoče več zadržati, četudi ga je Albert gledal ves obupan. »Četudi poklekneš predme, na dan mora,« je zaklical Willy Albertu, »kurbala se je, in ko je stal Albert pred njo, mu je začela pripovedovati, da jo je Bartscher vpijanil. Tedaj je Albert zbesnel in je streljal! To mi je sam pripovedoval, ko je šel na policijo!«

Zagovornik je sekal vmes, dekle je zmedeno kričalo: »Me je — me je!« Državni pravdnik je krillil z rokami. »Ugled sodišča zahteva —«

Willy se je obrnil ko bik proti njemu. »Le ne jahajte tako visoko, vi kača iz paragrafov, mar mislite, da bomo pred vašim opičjim talarjem držali gobce? Poizkusite nas vreči ven! Kaj pa veste sploh o nas? Ta fant tu je bil tih in blag, le vprašajte njegovo mater! Danes pa strelja tako, kot je prej metal kremene. Kes! Kes! Kako se more le kesati, če je moral

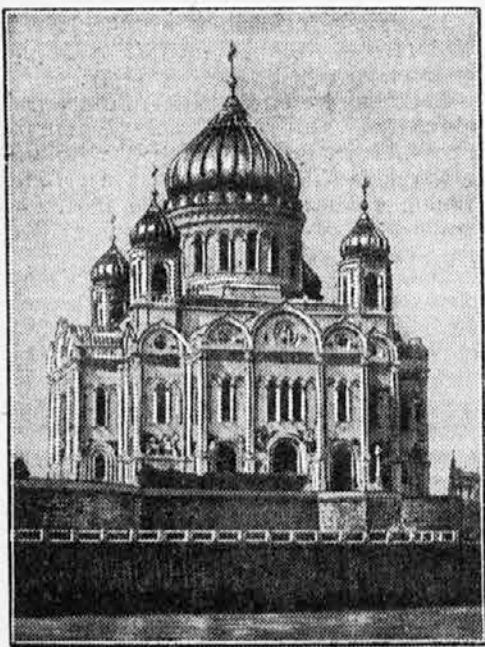
prej štiri leta streljati nedolžne ljudi in je zdaj obračunal z nekom, ki mu je vse raztrgal v cunje? Edina napaka, ki jo je napravil, je bila ta, da je streljal na napačno osebo! S to žensko tu bi moral obračunati! Mar mislite, da je možno z bedasto besedo mir kot z mokro gobo izbrisati štiri leta moritve iz možgan? Sami vemo, da ne smemo naše zasebne sovražnike kar po svoji volji streljati, toda, če nas pograbi jeza, se vse v nas preobrne ter nas vse omami; pa premišljuje, odkod to pride! Kar le moremo, si prizadevamo se uravnovesiti, toda, menite, da je to tako lahko? Še nismo tako daleč, razlike za nas še niso dovolj velike, vse še zamenjavamo! Pretnite naše glave, če morete!«

Nastal je divji hrušč. Brezuspšno si je prizadeval predsednik, napraviti mir.

Tesno drug ob drugem smo stali, Willy je bil strašen videti, Kosole je stiskal pesti; v tistem trenutku niso imeli nobene moči proti nam, prenevarni smo jim bili. Stražnik se ni upal do nas, Willy je skočil pred porotniško klop. »Za našega tovariša gre!« je zaklical, »ne obsodite ga! Tudi on ni hotel postati tako ravnodušen do smrti in življenja, tudi mi nismo hoteli, toda tam zunaj smo izgubili vsa merila, nihče nam ni pomagal! Sami sebi smo vedno govorili o domoljubju, dolžnostih in domovini, samo zato, da bi mogli vzdržati in opravičiti naša dejanja! Toda to so bili samo pojmi, preveč krvi je bilo tam zunaj, ta je

te pojme izplanila! Pred enim letom je ležal ta tu — pokazal je na Alberta — »samo z dvema tovarišema v nekem gnezdu s strojno puško. Samo ta strojna puška je bila v vsem tistem odseku. Napad se je začel, ti trije so pa ostali povsem mirni, merili in čakali so in niso prezgodaj streljali; natančno do trebušnih višin so namerili strojnico, in ko so kolone pred njimi že mislile, da je vse prosto in so začele prodirati, takrat šele so začeli ti streljati, neprestano streljati, dokler niso dobili pomoči. Napad je bil odbit. Pozneje smo pobirali tiste, ki jih je postrelila strojna puška, sedem in dvajset brezhibnih trebušnih strelcev je bilo, vsi eksaktni, vsi namreč smrtni; o drugih strelcih, o strelcih v noge, mošnje, želodce, pljuca, glave niti ne govorim. Ta tu — pokazal je zopet na Alberta — »je sam z dvema svojima tovarišema preskrbel ves lazarret z bolniki, dasi oni, ki so dobili strel v trebuh, niti tja niso prišli. Za to je dobil železni križec prve stopnje in polkovnik ga je pohvalil. Morete li to razumeti, da ta mož ne spada pred vaše paragrafe in vaše civilno sodišče? Kako morete zahtevati od njega, da naj smatra naenkrat to za zločin, kar je bila dolga leta njegova dolžnost in za kar je bil odlikovan? Vi ga ne smete soditi! Vojak je, k nam spada, mi ga oprostimo!«

Zdaj šele je prišel državni pravdnik do besede. »Ta usodepolna podivjanost,« je hreščal in kričal nad stražnikom, naj prime Willyja.

Cerkev sv. Odrašenika v Moskvi

Ena najlepših zgradb v celi Rusiji je cerkev Sv. Odrašenika v Moskvi. To cerkev pa bodo prezidali v »palačo sovjetov« in bodo v njej prirejali razstave, kongrese in zborovanja.

Ruski listi o razmerah v Rusiji

Graški list »Tagespost« je objavil v nedeljo 21. junija nekaj izvlečkov iz raznih ruskih listov, da pove svojim bralcem, kako pišejo ruski sovjetski listi sami o razmerah v Rusiji. Ti izvlečki so prav zanimivi in zato jih nekaj objavljamo v prevodu.

O analfabetih in o zanemarjenih otrokih pišejo »Izvestija« 18. maja: »Po navodilih šestnajste strankarske konference in centralnega komiteja stranke bi moralo obiskovati šole 15 milijonov oseb, v šolo jih pa hodi le 7-8 milijonov, torej komaj polovica. Načrt za odpravo analfabetizma se torej prav počasi izvršuje. Vladni ukrepi veljajo v praksi le za 68 odstotkov prebivalstva, 32 odstotkov analfabetov pa še vedno preostaja. V industrijskem okrožju Ivanovskem 50.000 delavcev še vedno ne zna brati in pisati. Prav slabo gre tudi s poljedelskimi delavci. V fabriki »rdeči htyborg« v Leningradu zna brati in pisati le 41 odstotkov delavcev.« — V ravno istem listu pa stoji 17. maja: »V iukuškem okrožju na Kavkazu obiskuje šolo le 30 odstotkov šoloobveznih otrok.«

Ljudski komisar Zemaško pa piše v »Izvestijah« 18. maja: »Zakaj je toliko otrok brez nadzorstva? To so napake našega organiziranega socialnega življenja. Posebno slabo gre z vzgojo otrok. Napačno ravnanje z otroci doma, prepripi in pijanost staršev, vse to goni otroke na ulice. Tudi še prihodnja leta bomo videli na ulicah mnogo zanemarjenih otrok.«

V moskovskem »Večernem listu« pa beremo v rubriki »Raznoterosti« prav čudna naznanila: otroci se javno odpovedujejo svojim starišem. V številkah od 16. do 18. maja je nad 30 takih odpovedi. Glase se n. pr. takole: »Jaz, S. N. Šukov, sem prekinil vse zveze s svojimi stariši. Sem odšel od njih proč.« — »Me, sestra Linaide in Lidija Korotkovy, smo prekinile vsako zvezo z najinimi stariši in stanujeva zase posebej.«

Moskovski »Večerni list« poroča dalje (16. maja): »V Krasnaji Presni (del Moskve) je vse strašno umazano. Pred hišo št. 20 se dvigajo kar celi bregovi smeti in nesnage, ki segajo skoro do drugega nadstropja. Na umazanih dvoriščih se igrajo otroci cel dan. Čim postane vreme bolj toplo, razširja nesnaga neznosen smrad.«

V isti številki »Večernega lista« beremo: »S kopališči v Moskvi je slabo. Slika je vedno ista: enkrat ni hladne, drugič pa zopet ne tople vode. Kopaljski mojstri in nadzorniki so kvartopirei in pijanci. Od kopalcev izsiljujejo napit-

nine in tudi najmanjšo uslugo jim je treba plačati. Kopaljšča v Moskvi bi morali preurediti popolnoma. Dnevi, ko so kopaljšča zaprta, so vedno drugi, da nihče natanko ne ve, kdaj so kopaljšča odprta. Ljudje so nad tem silno nejevoljni.«

Po sobah in prenočiščih vlada silno povpraševanje. To se vidi najbolje iz časopisnih oglasov: »Iščem dve opremljeni sobi. Plačam 100 rubljev.« — »Iščem sobo. Plačam 50 rubljev.« — »Za sobo plačam 100 rubljev.«

V moskovski »Pravdi« beremo 18. maja: »Rekord v zakasnitvah so dosegle železnice na severu. Od 545 vlakov, ki so privozili skozi Moskvu, jih je zakasnilo 295, t. j. 55 odstotkov. Mednarodni mandžurski ekspresni vlak je meseca maja samo enkrat točno prišel. Brzovlak Moskva-Vladivostok ni prišel meseca maja še nobenkrat ob določenem času. 12. maja je imel 17 ur in 20 minut zamude, 13. maja 10 ur, 14. maja 17 ur in 30 minut, 15. maja 21 ur in 30 minut in 16. maja 22 ur in 30 minut.«

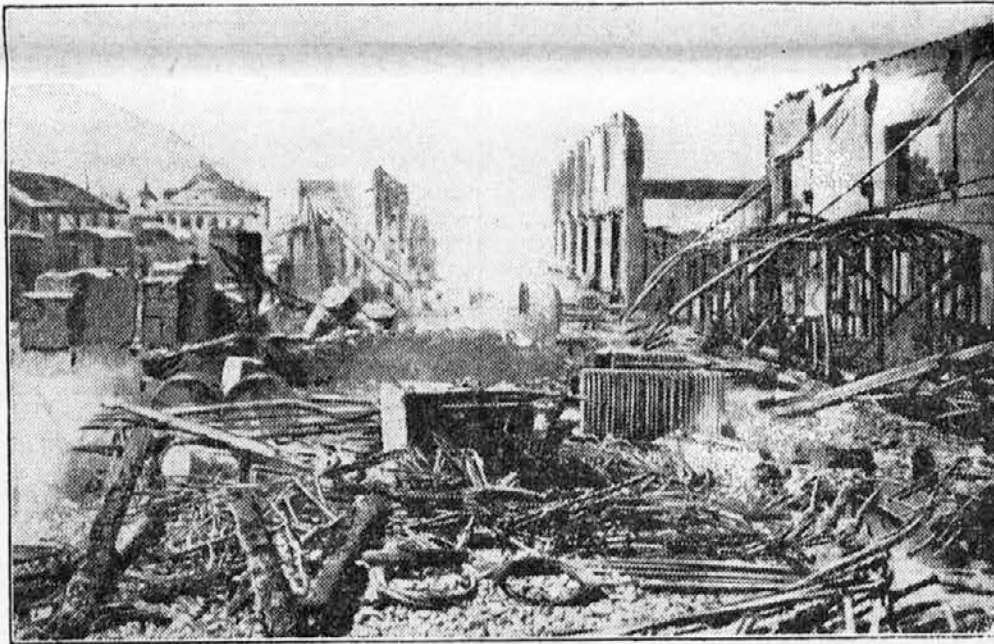
Moskovska »Izvestija« pa pišejo 17. maja: »Tudi tovarni promet se ne ravna po voznem

redu. Organizacija prometa je pod vsako kritiko.«

Taka in podobna poročila gotovo niso prijetna. Zanimivo pa je, da jih smejo ruski listi objavljati. Ali pa je morebiti vse skupaj izmišljeno?

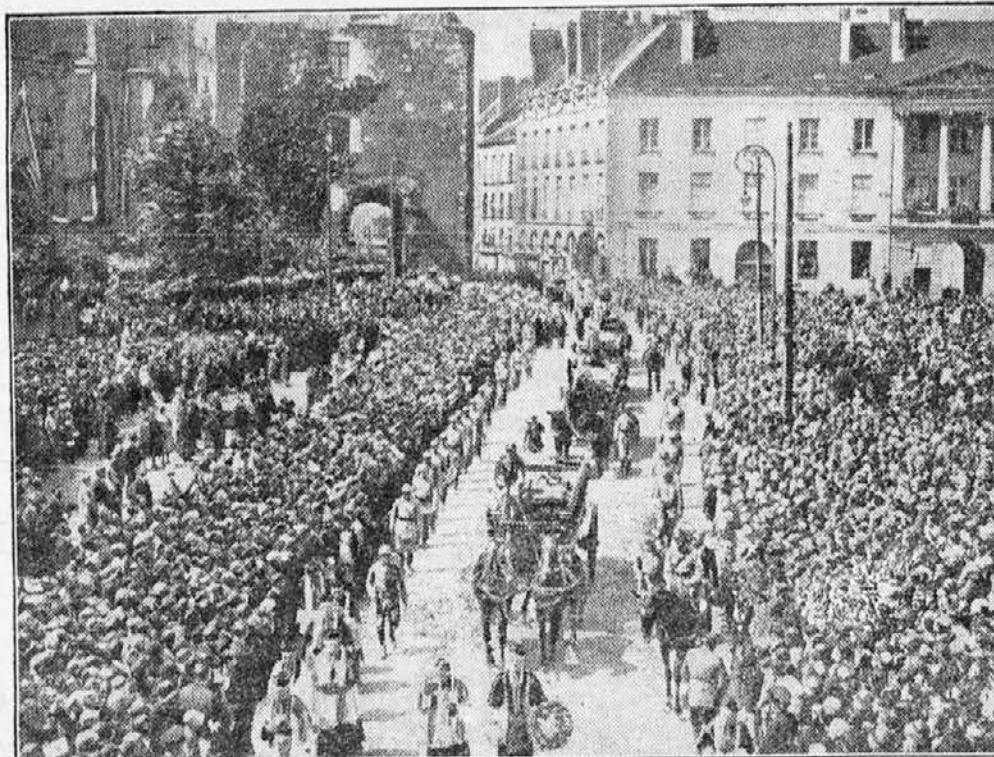
Pomagati si znajo

Na zadnji seji občinskega sveta v Kölnu ob Reni »Kelmorajne« je prišlo do hudih spopadov med različnimi političnimi skupinami. Boj je bil tako hud in srdit, da so se začeli gospodje mestni očetje obmetavati s tintniki in s kozarci in z ravnili in z drugimi trdnimi predmeti. Z ozirom na tako neprijetne in tudi nevarne dogodke je odredil župan dr. Adenauer, naj se nadomeste tudi stekleni kozarci s papirnati, ravnila naj bodo tudi iz papirja, pepelniki pa iz azbesta. Nekaj podobnega je ukrenil tudi župan dr. Brest v Essenu, ki je dal postaviti v mestno posvetovalnico mogočno fabriško sireno, ki tako glasno tuli, da pretuli lahko vsako, še tako hudo kričanje in rjojenje gospodov mestnih očetov. Kakor je torej videti, tudi v Nemčiji nimajo še najboljših in najlepših parlamentarnih navad.

Požar na kolodvoru v Ženevi

Na francoskem obmejnem kolodvoru v Ženevi se je vnel velik požar, ki je vpeljal glavni kolodvor in skoro vsa skladišča.

Pogreb prvih žrtev potopa izletniškega parnika »St. Philibert«

Poročali smo že o silni nesreči, ki je zadela izletniški parnik »St. Philibert«, potopilo se je z njim vred 550 oseb. Nekaj nad 70 potopljencev so že spravili na suho. Trupla so prepeljali najprej na grad vojvodinje de Bretagne, od tam pa v stolnico v Nantes. Rakve so vozili na topniških lafelah.

Angleška letalka O'Brien

Angleška letalka O'Brien je padla na letališču Hatfieldu na tla. Letalo se je na tleh vnelo in zgorelo, zgorela pa je tudi letalka O'Brien in njena spremljevalka.

Kdaj je bil vesoljni potop

V Carigradu se mudi že več časa nemški starinoslovec profesor Duesberg, ki proučava zlasti vprašanje vesoljnega potopa, o katerem beremo v sv. pismu. Carigradskim časnikarjem je dal o svojih študijah zanimivo izjavo. Rekel je:

»Vprašanje vesoljnega potopa zanima učenjake že dolgo. Danes je namreč nesporno dogmno, da se je ta katastrofa res dogodila; to dokazujejo odkritja v dveh mestih, namreč odkritja v mestu Ur, skozi katero je tekla reka Evfrat, potem pa odkritja v mestu Kiš, ki se danes imenuje El-o-keimir. To mesto leži vzhodno od starega Babilona.«

Mesto Kiš je bilo sezidano že nekaj tisoč let pred Kristusom. Stalo je ob reki Evfrat, kar dokazujejo napisi ... leta, ko so bili sezidani zidovi mesta Kiš na Evfratu. Po vesoljnem potopu je reka Evfrat spremenila svoj tok, vesoljni potop pa je obe mesti, Ur in Kiš, uničil.

Ko pa so izkopali razvaline obeh mest, so videli, kako so se stvari razvijale. Nad grobovi, ki jih imenujemo »pred-dinastične«, so našli namreč na 3-4 metre debelo plast zemlje. Ko pa so to plast odkopali, so našli na čisto drugačne ostanke nekdanje kulture kakor prej. Vidi se razločno, kako ta plast deli dve kulturi.

Računi dokazujejo, da je moral biti vesoljni potop okoli l. 3300 pr. Kristusom; to tudi trdi starinoslovec Langdon. Ameriški starinoslovci pa so našli še druge napise, iz katerih se vidi, da je bilo tedaj potopljenih več mest; doslej jih je znanih šest. V vseh teh mestih se je bila razvila posebna civilizacija, njene sledove pa odkrivajo danes.

Kuharice iščejo

Dobre kuharice so dandanes zelo redke in zato so tudi njihove plače razmeroma prav dobre. Nikjer pa kuharic ne cenijo tako visoko kakor v Ameriki in na Angleškem. Ameriška ali pa angleška rodbina, ki ima dobro kuharico, mora biti že zelo »boljša«.

Kaj vse ponujajo kuharicam v Angliji in v Ameriki, vidimo najbolje iz časopisnih oglasov, kjer gospoda išče kuharice. Neki oglas se n. pr. glasi takole:

Iščemo kuharico! Imamo kuhinjsko dekle in še dva možka in 4 ženske posle. Rodbina dveh oseb. Patentno ognjišče. Izborna naprava za topljo vodo. Plina nimamo. Ponudbe na naslov ... Drugi oglas se glasi:

»Majhna rodbina na deželi, 15 kilometrov od Londona, išče dobro kuharico. Služba ni naporna. Pravice kuharice zavarovane; služba pa ni za klepetave ali zlovoljne ženske, in tudi ne za take, ki se večno prepirajo z vrtnarjem. Gostje so redki: Nekaj več je dela, kopričejo otroci na počitnice. Prostega časa za sprehode je dovolj. To je resna ponudba gospe, ki spoštuje domače delo in ki pošteno delo seveda tudi dobro plača. Ponudbe na ...«

Za ljudi, ki se ne plaše nobenega dela in ki res hočejo in znajo delati, je na svetu še vedno prostora dovolj.